Raadsvergadering d.d. 20 juli 2023

Voorstelnummer 51-2023
Agendanummer 7
Zaaknummer Z22114697
Onderwerp: Actualisatie Nota Bodembeheer deelnemende gemeenten Omgevingsdienst IJmond
Portefeuillehouder: Wethouder Schilder

Aan de raad.

Gevraagde beslissing

1. De 'Nota Bodembeheer, deelnemende gemeenten Omgevingsdienst IJmond' voor het grondgebied van Edam-Volendam vast te stellen;
2. Deze Nota in te laten gaan op de dag dat de Omgevingswet in werking treedt, vooralsnog op 1 januari 2024;
3. Op dezelfde datum de bestaande Nota Bodembeheer in te trekken.

Samenvatting

Inleiding

Wonen, werken en recreëren. Iedereen maakt gebruik van de bodem. We werken ermee, we leven erop en onze kinderen spelen erop. Afgelopen jaren is er landelijk veel aandacht besteed en geld geïnvesteerd om de bodem te saneren en te beschermen. Om de kwaliteit van de bodem nu en in de toekomst te beschermen gelden er regels. Deze regels staan opgenomen in de Nota Bodembeheer. Deze nota is een praktische richtlijn voor het hergebruik van vrijkomende grond en baggerspecie bij civiele werken. Omgevingsdienst IJmond houdt hier toezicht op namens de gemeente.

Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet naar verwachting in werking. In voorbereiding hierop actualiseerden wij de huidige Nota Bodembeheer. De huidige regels uit de Nota Bodembeheer zijn vertaald naar de nieuwe spelregels die straks gelden onder de Omgevingswet; beleidsneutraal. Daarnaast zijn de geldende Nota's Bodembeheer van de drie regio's in het werkgebied van Omgevingsdienst IJmond samengebracht in één nota. Daarmee ontstaat een gelijk speelveld en helderheid in de wijze waarop Omgevingsdienst IJmond toezicht houdt op bodemactiviteiten. Het biedt initiatiefnemers bovendien de mogelijkheid om bodem binnen een groter gebied duurzaam te hergebruiken.

De nieuwe aangepaste regels zijn vastgelegd in de Nota Bodembeheer, deelnemende gemeenten Omgevingsdienst IJmond (hierna te noemen Nota Bodembeheer). De impact van deze wijzigingen is voor zowel de gemeente als voor initiatiefnemers minimaal. Er worden voor de gemeente geen extra kosten verwacht voor de uitvoering.

Onderbouwing en alternatieven

Beoogd doel en effect van het besluit

Met het vaststellen van de Nota Bodembeheer, stemt de raad in met de actualisatie van de Nota Bodembeheer. De Nota zorgt ervoor dat de gemeente na de inwerkingtreding van de Omgevingswet in staat is om toezicht te houden op bodemactiviteiten en de kwaliteit van de bodem blijvend te beschermen. De Nota Bodembeheer kent een geldigheid van 10 jaar nadat de raad deze vaststelt.

©ev 2020

Nota Bodembeheer sluit aan op de Omgevingswet
Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet naar verwachting in werking. De inwerkingtreding van de Omgevingswet heeft voor gemeenten op het gebied van bodem tenminste twee belangrijke gevolgen.

- De gemeente wordt het bevoegd gezag voor de gehele milieu-hygiënische bodemkwaliteit voor de bodem. Momenteel is de Provincie Noord-Holland het bevoegd gezag voor de Wet bodembescherming. Dit betreft werkzaamheden in en het saneren van sterk verontreinigde grond. De gemeente is al het bevoegd gezag met betrekking tot het Besluit bodemkwaliteit, namelijk het werken in en het toepassen van (maximaal) licht verontreinigde grond.
- Beleid dat voor 1 januari 2024 wordt vastgesteld geldt als vigerend beleid en gaat automatisch over naar het tijdelijk deel van het omgevingsplan van de gemeente. Dit geldt overigens niet alleen voor het bodembeleid, maar voor alle beleidsregels en verordeningen over de fysieke leefomgeving.

Regionale samenwerking
In aanloop naar de inwerkingtreding van de Omgevingswet hebben de gemeenten in de regio's IJmond, Zaanstreek-Waterland & Zuid-Kennemerland hun Nota Bodembeheer geactualiseerd.
Het geactualiseerde, regionale bodembeleid is tot stand gekomen in samenwerking met 13 gemeenten binnen het werkgebied van Omgevingsdienst IJmond; Beverwijk, Bloemendaal, Edam-Volendam, Heemskerk, Heemstede, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Uitgeest, Velsen, Waterland, Wormerland en Zandvoort.

De nieuwe Nota Bodembeheer is gebaseerd op de voorgaande Nota's van de regio's IJmond en Zuid-Kennemerland en de regio Zaanstreek-Waterland, die in de afzonderlijke regio's van kracht waren. De beide nota's zijn nu samengevoegd. Door deze regionale aanpak zijn de bodemregels binnen het werkgebied van de Omgevingsdienst IJmond eenduidig en toepasbaar in het geval van gemeente-overstijgende initiatieven.

Beleidswijzigingen beleid per regio
Naast de samenvoeging van de twee nota's, beoordeelde Omgevingsdienst IJmond de bestaande bodembeleidsregels zowel op formulering als aan de hand van de Omgevingswet. Deze actualisatie brengt ook enkele wijzigingen met zich mee, onder meer door praktijkervaringen afgelopen jaren en voortschrijdend inzicht. Via de voorgestelde beleidswijzigingen wordt de bodem beter beschermd en is het mogelijk om het bodemactiviteiten beter te kunnen controleren. Om gemakkelijk en snel zicht te krijgen op wijzigingen in het lokale bodembeleid zijn alle wijzigingen per regio samengebracht en beschreven in de bijlage 'Beleidswijzigingen beleid per regio' (zie bijlage B2). Ook zijn bodemregels uit het huidige beleid toegepast op een aantal actuele onderwerpen. Deze staan beschreven in deel 2 van de Nota.

Kennis en expertise Provincie Noord-Holland
In voorbereiding op de overdracht van het bevoegd gezag van de Provincie naar gemeenten heeft de Provincie Noord-Holland haar kennis en expertise overgedragen via de handreiking 'Bodembeleid voor gemeenten onder Omgevingswet uit huidig provinciaal bodemsaneringsbeleid Noord-Holland'. Deze handreiking is toegepast in de geactualiseerde Nota Bodembeheer. Hiermee krijgt de jarenlang opgebouwde kennis en expertise van de provincie een plek in het gemeentelijke bodembeleid.

©ev 2020

Kanttekening
De Nota Bodembeheer gaat gelijktijdig in met de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Hoewel de inwerkingtreding van de Omgevingswet onlangs is uitgesteld naar 1 januari 2024, is het voorstel om de procedure af te ronden, zodat de nota klaar is wanneer de Omgevingswet definitief in werking treedt.

Financiële aspecten
De Nota Bodembeheer geldt als praktische richtlijn voor het hergebruik van vrijkomende grond en baggerspecie op landbodem. Omdat de actualisatie beleidsneutraal is, heeft dit geen financiële gevolgen voor de uitvoering van de bodemtaak door de gemeente Edam-Volendam.

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet, verschuift het bevoegd gezag Wet Bodembescherming van de Provincie naar gemeenten. Met de Nota Bodembeheer is de gemeente voorbereid op deze nieuwe taak.

Over de bekostiging van deze nieuwe taak, de financiële gevolgen en het behoud van de benodigde expertise vinden momenteel nog gesprekken plaats en wordt landelijk een monitoring opgestart. De monitoring moet een landelijk beeld geven van het effect van de inwerkingtreding van de Omgevingswet op de omvang en uitvoering van deze bodemtaken.

In aanvulling op de landelijke afspraken bodem en ondergrond heeft de Provincie Noord-Holland in november 2022 bekend gemaakt voornemens te zijn in 2023 de dekking van de kosten van de bodemtaken op zich te willen nemen, zoals zij deze ook in 2022 aan omgevingsdiensten beschikbaar heeft gesteld. Hiermee kunnen gemeenten de noodzakelijke aanpak van bodemverontreinigingen continueren. Ook als de Omgevingswet op 1 januari 2024 in werking treedt.

Risico's
Wanneer de Nota Bodembeheer niet voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt vastgesteld, blijft het vigerende bodembeleid van kracht. De Nota Bodembeheer maakt dan geen onderdeel uit van het tijdelijke deel van het Omgevingsplan. In de praktijk betekent dit dat er getoetst moet worden aan de regels van de Omgevingswet en de regels uit de bestaande Nota Bodembeheer. Hierdoor kunnen interpretatieverschillen ontstaan. Een ander risico is dat de beleidsregels, die meekomen met de verschuiving van het bevoegd gezag van de provincie naar de gemeente, niet zijn geborgd in het gemeentelijke beleid.

Deze beleidsregels moeten dan op een later moment alsnog worden vastgesteld. Het gaat hier om de regels die nu onder de Wet bodembescherming vallen.

Alternatieven
Het alternatief is om de Nota Bodembeheer niet vast te stellen en dit pas te doen na de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Hierdoor zullen het bodembeleid en de daar bijhorende bodemregels geen onderdeel uitmaken van het tijdelijke deel van het Omgevingsplan. De huidige Nota Bodembeheer blijft van kracht.

Burgerparticipatie, inspraak, zienswijzen en communicatie
De Nota Bodembeheer is geactualiseerd in samenwerking met de gemeenten binnen het werkgebied van Omgevingsdienst IJmond.

©ev 2020

De ontwerp-Nota Bodembeheer is voor 6 weken ter visie gelegd voor inspraak conform de Awb afd. 3.4.Er zijn geen zienswijzen ingediend. In de nota is de regio Waterland gewijzigd naar de regio Zaanstreek-Waterland.

Na het vaststellen van de Nota Bodembeheer deelnemende gemeenten Omgevingsdienst IJmond' vindt er geen actieve communicatie plaats. De Nota wordt ter informatie aangeboden op de website van Omgevingsdienst IJmond, via www.odijmond.nl, waar het na het ingaan van de Omgevingswet de huidige versie vervangt.

Rapportage, verantwoording en evaluatie
Deelnemende gemeenten zijn via diverse bijeenkomsten betrokken bij de actualisatie van de Nota Bodembeheer.

Bijlagen
- B1 Nota bodembeheer, deelnemende gemeenten Omgevingsdienst IJmond;
- B2 Beleidswijzigingen beleid per regio.

Aanvullende toelichting op vraagstelling, context en maatschappelijke meerwaarde
De Nota Bodembeheer draagt bij aan duurzaam bodembeheer. De Nota Bodembeheer regelt onder meer dat vrijkomende grond en baggerspecie kunnen wordt hergebruikt. Hierdoor wordt minder materiaal gestort en hoeven er minder primaire grondstoffen te worden gewonnen. Het hergebruik wordt verder gestimuleerd doordat de bodemregels gelijk zijn in de regio's Zaanstreek-Waterland, Zuid-Kennemerland en IJmond en er daarmee meer toepassingslocaties beschikbaar komen om vrijkomende grond- en baggerspecie duurzaam her te gebruiken.

Edam-Volendam, d.d. 28 februari 2023

Het college van burgemeester en wethouders van Edam-Volendam,

de secretaris, de burgemeester,
H. van der Woude L.J. Sievers.

©ev 2020